

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/488
KARAR NO : 2025/585
KARAR TR : 22/09/2025

ÖZET: Davacının satın aldığı araca motor şasi numarası değiştirilmiş araç (change) olması nedeniyle el konulmasında, trafik tescil denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek maddi zararın tazmini istemiyle, açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi gözetilerek ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi **gerektiğihk**.

K A R A R

Davacı : İ. Ç.
Vekili : Av. C. A. Ş.
Davalılar : 1-H. S. (Adli Yargıda)
2-İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av. İ. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 18/11/2020 tarihinde H. S. isimli şahıstan satın aldığı plaka sayılı aracına, Bursa Cumhuriyet Başsavcılığının, Soruşturma No:2021/92994 sayılı dosyasına istinaden, aracın motor ve şase numarasının değiştirildiği gerekçesiyle Bursa Emniyet Müdürlüğüne el konulması **sebebiyle**, davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklı uğranıldığı iddia edilen zararların tazminine yönelik şimdilik, belirsiz alacak olarak 100 TL maddi tazminatın faizi ile birlikte tahsili istemiyle İçişleri Bakanlığına karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 2. İdare Mahkemesi 28/11/2022 tarih ve E.2022/2528, K.2022/2436 sayılı kararı** ile, uğranıldığı ileri sürülen zararın tazminine ilişkin işbu davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevinde kaldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"Dosyasının incelenmesinden, davacının 18.11.2020 tarihinde satın aldığı 16 AIK069 plaka sayılı araca ceza soruşturması kapsamında change (çalınmış, şasi numarası değiştirilmiş) olduğu gerekçesiyle el konulmasına ilişkin olayda davalı idarenin, araçların tesciline ilişkin hükümlere aykırı davranmak suretiyle hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile Anayasa Mahkemesi kararı gözetildiğinde, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan

sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlıkta, davacı tarafından, zararına sebebiyet veren işlem ya da eylemlerin, dava dışı kişilerin hileli işlemleri yanında, aracın devir, satış ve tescil işlemlerinin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemlerinin olduğu iddia edilmekte ise de; davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu Kanun'un uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların devir, satış ve tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşıldığından; işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu anlaşılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 05/07/2021 tarihli E.2021/424, K.2021/429 sayılı kararı da aynı yöndedir..."

3. Davacı vekili bu kez, 1.000 TL maddi tazminat istemiyle H. S. ve İşçileri Bakanlığına karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. İnegöl 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 23/11/2023 tarih ve E.2023/39, K.2023/382 sayılı kararı ile, change işlemi yapılan araçtan dolayı sorumluluğunun idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un kapsamına girmediği, adli yargı yolunun görevli olmadığı, uyuşmazlığı görüm ve çözüm yerinin idari yargı olduğu gerekçesiyle, davanın usulden reddine, davalı Hasan Zabitoğlu yönünden davanın tefriki ile ayrı bir esasa kaydının yapılmasına karar vermiş, kararın istinaf edilmesi üzerine Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi 26/06/2025 tarih ve E.2024/1283, K.2025/1391 sayılı kararı ile davacı vekili ile davalı İşçileri Bakanlığı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile İnegöl 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/11/2023 tarih ve E.2023/39, K.2023/382 sayılı kararının kaldırılmasına, gerekçede yapılan açıklamalar göz önünde bulundurularak yargılama yapılmak üzere dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

5. **İnegöl 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/07/2025 tarih ve E.2025/123 sayılı kararı** ile, davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"KTK'dan doğan sorumluluk davaları, 85 ve devam maddelerinde düzenlenen, motorlu aracın işletilmesinin sonucu doğan zararlar nedeni ile motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumlu olduğu davalar olup; somut uyuşmazlıkta ise davacı, sahte olarak tescil edildiği sonradan anlaşılan ve sicil kayıtlarına güvenerek noter yoluyla satın aldığı araca el konulması sebebiyle uğradığı zararda, görevini gerektiği gibi yerine

getirmeyip mükerrer tescilli yapan idarenin sorumluluğu bulunduğunu ileri sürmektedir.

Kamu idareleri ve kuruluşlarının trafik kazasıyla ilgili olmayan, kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların gideriminden doğan sorumlulukları 2918 sayılı Kanun'da düzenlenmiş değildir. Bir başka deyişle, davacının davalının hizmet kusuruna dayandığı olayda, davalının kendi görev alanındaki kamu hizmetini, idare hukuku ilke ve kurallarına göre yürütüleceği ve idare eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların da Anayasanın 125. Maddesi ve 2577 sayılı İYUK'un 2. Maddesine göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği noktasında bir duraksamam bulunmamaktadır.

Araç tescili, mahiyeti itibarıyla idari bir işlem olup, trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi sonucunu doğuracak mahiyettedir. Bu görevin 2918 sayılı Kanunda verilmiş olması, bu görevden kaynaklı kamu hizmetinin kusurlu olması nedeniyle oluşacak zarardan dolayı İdarenin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idareye karşı idare yargı yerinde tam yargı davası açması gereklidir.

Nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 17/12/2020 tarih ve E:2020/165 K:2020/178 sayılı kararında da " 2918 sayılı Kanunun ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliğinin araçların tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edildiği iddiasından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, üçüncü kişilerin hileli eylemleri ile motor ve şasi numaraları değiştirilerek satışa konu edilen araçların mülkiyetinin kamuya geçirilmesi ya da ilk sahiplerine iadesi sonrası, aracı satın alanlar tarafından, aracı trafik siciline tescil eden idarenin üzerine düşen dikkat ve özeni göstermediği, idarenin hizmet kusuru bulunduğu iddiasıyla açılacak tam yargı davalarının idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği" belirtilmiştir.

Ayrıca Uyuşmazlık Mahkemesinin konuyla ilgili 2023/167 Esas ve 2023/322 Karar sayılı kararında da somut uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu açıkça şu şekilde ifade edilmiştir:

"Olayda, davacının bedelini ödeyerek satın aldığı aracın, sahte trafik kayıtları oluşturularak kendisine satışının yapıldığı, söz konusu aracı kanunlara uygun olarak, idare tarafından tutulan trafik tescil kayıtlarına güvenerek satın aldığı, tüm bu nedenlerle zarara uğradığı ve zararının meydana gelmesinde davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, tazminat istemiyle açılan davada, kamu hizmetini yürütmekle yükümlü kılınan davalı idarenin, kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin, dolayısıyla hukuki sorumluluğunun bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu durumda, davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetimi, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yerlerine ait olduğundan, davanın İdari Yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."

Tüm dosya kapsamı ve delillerin değerlendirilmesinde; yukarıda açıklanan gerekçe doğrultusunda change işlemi yapılan araçtan dolayı sorumluluğunun idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un kapsamına girmediği, adli yargı yolunun görevli olmadığı, uyuşmazlığı görüm ve çözüm yerinin idari yarı olduğu anlaşıldığından davanın davalı İÇİŞLERİ BAKANLIĞI yönünden usulden reddi ile çözüm yerinin Ankara İdare Mahkemesi olduğunu, daha önce aynı konuda Ankara 2. İdare Mahkemesince 2022/2528 Esas - 2022/2436 Karar sayılı kararı ile görev yönünden red kararı verilmiş olduğu dikkate alınarak iş bu kararın kesinleşmesinin ardından dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilerek aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."

6. İnegöl 1. Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyasının aslı ve idari yargı dava dosyası evraklarının sureti Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

8. 2918 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

9. 2918 sayılı Kanun'un "İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri" başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(Başlığı ile Birlikte Değişik: 6/12/2019-7196/39 md.)

İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.

b) Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek.

c) El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek.

d) Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek.

e) Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek.

f) Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek.

g) Sürücülerin belgelerini vermek.

h) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, işletmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek.

i) Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak.

j) Hasar tazminatı ödemelerini hızlandırmak amacıyla sigorta şirketlerince istenecek gerekli bilgi ve belgeleri vermek.

k) Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyati tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şerhlerin; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenmesi ve

kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şerhlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fıkra ile ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Bu maddedeki görev, yetki ve sorumluluklara ait diğer esaslar ile trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir."

10. 2918 sayılı Kanun'un "Tescil belgesi alma zorunluluğu" başlıklı 19. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"Araç sahipleri araçlarını yönetmelikte belirtilen esaslara göre yetkili kuruluşa tescil ettirmek ve tescil belgesi almak zorundadırlar. ..."

11. 2918 sayılı Kanun'un "Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk" başlıklı 20. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/7 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/7 md.)
Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmamak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak, zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibarıyla, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu

kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

(...)

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir. ..."

12. 2918 sayılı Kanun'un "Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar" başlıklı 22. maddesi şöyledir :

" (Değişik: 18/1/1985-KHK 245/8 md.; Aynen kabul: 28/3/1985-3176/8 md.)

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre:

a) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bütün araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

b) Raylı sistemle çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

c) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1. Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarınca,

2. (Değişik: 17/10/1996-4199/10 md.) Özel veya tüzelkişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarının, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarının,

d) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, İl Trafik Komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

e) (Mülga: 13/2/2011-6111/57 md.; Yeniden düzenleme: 2/1/2017-KHK-680/52 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/51 md.) Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığına ait bütün araçların tescilleri Emniyet Genel Müdürlüğünce,

Yapılır, belge ve plakaları verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan bütün araçların tescilleri, araca ait belgelerin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süre ile geçerli tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini yetkilendirebilir. Yetkilendirilen bu gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri aralarında düzenleyecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırabilirler.

Araca ait kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırılabilir. Bu işlemlerin yapılmasına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescil belgesinin bir ay içinde teslim edilememesi hâlinde, buna ilişkin olarak araç sahibine sorumluluk yüklenemez.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Genel hükümlerden kaynaklanan sorumlulukları saklı kalmak üzere, ikinci fıkra hükmüne göre yetkilendirilmiş gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine, belirlenen usûl ve esaslara aykırı hareket etmeleri halinde tespitin yapıldığı yerin mülki amiri veya bu konu ile ilgili olarak yetkilendireceği trafik tescil birim amiri tarafından on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescile ilişkin geçici belge, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında resmî belge sayılır."

13. 2918 sayılı Kanun'un "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır."

14. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılmış olan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 28. maddesinde "Araçların Tescil Mecburiyeti"; 29. maddesinde "Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil İçin Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti ile Süreleri"; 30. maddesinde "Tescil İşlemleri Müşterek Hükümleri"; 31. maddesinde "Yeni Kayıt"; 32. maddesinde "Tescil Belgesi ve Geçerliliği"; 33. maddesinde "Motorlu araç trafik belgesi ve geçerliliği"; "Tescile Dair Diğer İşlemler" üst başlığı altındaki 36. maddesinde "Satış ve Devirler"; 37. maddesinde "Satış veya devir işlemi yapılan araçların tescil işlemleri"; 43. maddesinde "Çalınan araçlar hakkında yapılacak işlemler"; 44. maddesinde "Çalınan, kaybedilen, kullanılamaz hale gelen, bilgileri değişen belge ve plakalar" ile ilgili hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

B. Yargı Kararı

16. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..." (26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 22/09/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerlerinde ortak davalı olan İçişleri Bakanlığı yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının ekinde, idari yargı dosyası evraklarının sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının

görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davacının satın aldığı aracın motor şasi numarası değiştirilmiş araç (change) olması nedeniyle el konulmasında trafik tescil denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, 18/11/2020 tarihinde satın aldığı plaka sayılı aracına Bursa Cumhuriyet Başsavcılığının Soruşturma No:2021/92994 sayılı dosyasında talep üzerine, Bursa 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 16/02/2022 tarih ve Değişik İş:2022/1188 sayılı el koyma kararına istinaden Bursa Emniyet Müdürlüğüne el konulması sebebiyle davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklı uğranıldığı iddia edilen zararların tazminine yönelik maddi tazminat istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

21. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde.

22. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

23. Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, dava dışı kişilerin hileli işlemleri ile idare yanıltılarak trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu Kanun'un uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde de, madde ayırımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İnegöl 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/07/2025 tarih ve E.2025/123 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İnegöl 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/07/2025 tarih ve E.2025/123 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

22/09/2025 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞUYLA KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Rıdvan
GÜLEÇ

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Uyuşmazlık Mahkemesinin 15/02/2016 tarihli, E.2015/926, K.2016/50 sayılı kararındaki karşı oy gerekçesinde belirtildiği gibi; "Uyuşmazlık, davacıya ait araca, emniyet yetkililerince el konulması üzerine uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın yasal faizi ile birlikte tazmini isteminden doğmuştur.

Adli ve İdari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığı üzerine sayın çoğunluk görüşü doğrultusunda "Uyuşmazlığın çözümünün 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi gereğince adli yargının görev alanında bulunduğu" gerekçesiyle adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesine 6099 sayılı Kanun'la eklenen 1. fıkra ile "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Eldeki uyuşmazlık ise anılan Kanun hükmü kapsamında kalmamaktadır. Zira, 2918 sayılı Kanun'un 85. maddesinde açıkça belirtildiği üzere Kanun motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle araç işletenin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir. Oysa ki somut uyuşmazlıkta davacı, resmi senetle satın aldığı araca emniyet yetkililerince el konulması sebebiyle uğradığı zararda davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ileri sürmektedir.

Anayasa'nın 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmıştır.

İdare kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar İdare Hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

Davalı kamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. Somut olayda, bu davalının kanun ile kendilerine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmedikleri ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdare'nin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

Trafik tescil ve büro amirliği tarafından araç tesciline ilişkin olarak yapılan işlemlerin idari nitelikte olup hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapıp yapılmadığı hususunun idari yargı yerinin denetimine tabi bulunmasına göre 2577 sayılı İ.Y.U.K 2/1-b maddesinde sayılan dava çeşitlerinden olan eldeki tam yargı davasında uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevlidir.

Bu gerekçelerle uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Üye

Üye

Ahmet ARSLAN

Bilal ÇALIŞKAN

